

Pankkarin ja liikuntatalon kehittäminen

KULTLIK 17.09.2024 § 31

Taustaa

Äänekosken kaupunginvaltuusto teki päätöksen (KVALT 11.09.2017 § 89) jäähallin, ylipainehallin ja monitoimihallin (Pankkari) rakentamisesta Äänekoskelle. Pankkarin rakentamisen taustalla vaikutti ajatus, että tilassa voidaan pelata eri lajien SM-liigatasoisia otteluita ja järjestää eri lajien isoja turnauksia puitteiden ollessa lajien vaatimalla tasolla. Tarkoituksena oli jo tuolloin, että kaupungin eri urheiluseurojen palloilulajien edustusjoukkueiden ottelut pelattaisiin tulevaisuudessa Pankkarilla. Samaan aikaan valmisteltiin myös liikuntatalon salin remonttia. Molemmat kohteet toteutettiin päätösten mukaisesti vuosien 2018-2019 aikana.

Halliolosuhteet

Äänekoskella on tällä hetkellä jääkiekon harrastus- ja ottelutoimintaan tarkoitettu jäähalli, jalkapallon harrastus- ja ottelutoimintaan tarkoitettu ylipainehalli, sekä eri palloilulajien (koripallo, salibandy, sulkapallo, lentopallo, futsal) harrastus- ja ottelutoimintaan tarkoitettut Pankkari ja liikuntatalo. Lisäksi lukiolla, Suolahden yhtenäiskoululla ja Koulunmäen yhtenäiskoululla sekä muissa kouluissa on eri kokoisia palloilulajien harrastamiseen soveltuvia saleja. Suurin osa kohteista on viime vuosina rakennettu tai peruskorjattu. Harrastajamääriltään suurimmat tiloja käyttävät lajit ovat jalkapallo, koripallo ja salibandy.

Kehittämistarpeet

Kehittämisen tavoitteena on Pankkarin ja liikuntatalon monipuolisempi käyttö.

Äänekoskella on kolme salia, joihin mahtuu täysimittainen salibandykaukalo (Pankkari, liikuntatalo ja lukio). Pankkarin lattiamateriaali on aluejoustava lamellilautaparketti, liikuntatalon aluejoustava massiivivaahtera ja lukion synteettinen (taraflex) pinnoite.

Lukion vuosittain toistuva 10 viikon käyttökato aiheuttaa erityisesti salibandyille olosuhdeongelmaa, koska parketilla pelaaminen ei ole lajille optimaalista. Pankkarilla olevan salibandyn olosuhdevaatimusten mukaisen siirrettävän synteettisen pelialustan asentaminen on työlästä ja aiheuttaa vuosittain kustannuksia. Salibandyn harrastusolosuhteen parantaminen onkin yksi keskeisimpiä tavoitteita nyt ehdotetuissa kehittämistoimenpiteissä.

Lisäksi koripallon harjoitusolosuhdetta halutaan kehittää Pankkarilla lisäämällä tilaan junioreiden käyttöön tarkoitettuja kiinteitä koreja.

Ratkaisuehdotus

Liikuntatalon nykyisen lattian päälle asennetaan kiinteä synteettinen pelialusta, joka mahdollistaa paremmin myös salibandyn harrastamisen tilassa. Synteettinen pelialusta ei estä koripallon tai muiden palloilulajien harrastus- ja ottelutoimintaa tilassa, pois lukien koripallon ylemmät sarjatasot, joissa lattiavaatimuksena on parketti. Pankkarille asennetaan kiinteitä lisäkoreja junioreiden harjoitusolosuhteen parantamiseksi.

Kustannukset

Liikuntatalon synteettinen pelialusta, arvio 50 000 €
Peliviivojen maalaus synteettiseen pelialustaan, arvio 8000 €
Pankkarin lisäkorit + ripustukset, arvio 40 000 €
Pankkarin lisäviivat, arvio 2000 €

Yhteensä 100 000 €

Valmistelija vs. kulttuuri- ja liikuntajohtaja Jukka-Pekka Pohjolainen, puh. 0400 189 263

Esittelijä vs. kulttuuri- ja liikuntajohtaja Jukka-Pekka Pohjolainen

Päätösehdotus Kulttuuri- ja liikuntalautakunta hyväksyy Pankkarin ja liikuntatalon salien kehittämiseksi tehdyn ehdotuksen ja esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että muutostöihin varataan vuoden 2025 talousarvioon 100 000 €.

Päätös Keskustelun kuluessa Lauri Lax teki ehdotuksen, että kiinteää salibandyalustaa ei asenneta kumpaankaan saliin.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty vs. kulttuuri- ja liikuntajohtajan päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, jota ei kuitenkaan kannatettu, joten se raukeaa.

Keskustelun kuluessa Ville Kivimäki ehdotti Tiia Turusen kannattamana, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kannatettu esitys asian palauttamisesta uudelleen valmisteluun. Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko ehdotus asian palauttamisesta uudelleen valmisteluun hyväksyä yksimielisesti.

Puheenjohtaja totesi, että asia on päätetty yksimielisesti palauttaa uudelleen valmisteluun.

KULTLIK 13.11.2024 § 39
521/12.04.00/2024

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta palautti Pankkarin ja liikuntatalon kehittämisen uudelleen valmisteluun. Lautakunnan linjauksen mukaisesti seuroilta ja lajiliitoilta on kerätty jatkokäsittelyä ajatellen tietoa erityisesti koripallon ja salibandyn pelialustoihin liittyvistä

ominaisuuksista ja määräyksistä, pelialustojen turvallisuudesta, sekä harrastajamääristä ja edusjoukkueiden määrästä. Lisäksi on simuloitu mahdollista käyttövuorojakoa uudessa tilanteessa ja tuotu esille muita asiaan keskeisesti liittyviä näkökulmia.

Uusien monitoimihallien lattiamateriaaleiksi on tänä päivänä usein valikoitunut kiinteä synteettinen pelialusta, joka soveltuu salibandyn lisäksi pelialustaksi myös sisäpallolajeille, kuten lentopallolle, futsalille, sulkapallolle ja käsipallolle. Synteettinen pelialusta soveltuu monipuolisesti ohjattuun yksilö- tai ryhmämuotoiseen harrasteliikuntaan samoin kuin parketti. Äänekoskella synteettinen pelialusta löytyy tällä hetkellä lukiolta ja Suolahden yhtenäiskoulun vanhasta salista. Pankkarilla, Liikuntatalolla ja Sumiaisten koulun salissa on parketti. Hietaman, Honkolan ja Konginkankaan kouluilla on muovimatto. Koulunmäen yhtenäiskoululla, Koiviston koululla ja Suolahden yhtenäiskoulun uudessa salissa on valettu pistejoustava massalattia.

Koripallon ja salibandyn olosuhdevaatimukset

Koripallo

Koripalloliiton kaikissa huippu- ja kilpakoripallosarjoissa puulattia on sarjamääräysten mukaisesti pakollinen ja ainoa sallittu lattiamateriaali.

Huippu- ja kilpakoripallosarjoja ovat:

- Korisliiga
- Naisten Korisliiga
- Miesten I divisioona A ja B
- Naisten I divisioona
- Nuorten valtakunnalliset SM-sarjat ja I divisioonat

Seurojen, jotka pelaavat näissä sarjoissa, on käytettävä pelipaikkana salia, jossa on puulattia. Seurojen, jotka kehittävät toimintaansa ja valmennustaan sekä tavoittelevat toiminnallaan huippu- ja kilpakoripallosarjoja, on otettava pelipaikkavalinnoissaan sekä olosuhteiden kehittämisessä huomioon kyseisten sarjojen sarjamääräykset, eli tila, jossa on puulattia.

Myös harjoittelun ja muilla tasoilla tapahtuvan harrastamisen osalta Suomen Koripalloliitto tavoittelee mahdollisimman turvallisia ja tasokkaita olosuhteita kaikissa pelaamisen edellytyksiin liittyvissä kysymyksissä lattiapinnoitteet mukaan lukien.

Suomen Koripalloliitto toivoo, että kyseiset olosuhdekysymykset huomioidaan kunnallisessa päätöksenteossa siten, että lajin pelaamisen edellytykset säilyvät maanlaajuisesti hyvinä ja sääntöjen mukaiset edellytykset täytävinä.

Kansainvälinen koripalloliitto FIBA ei hyväksy minkään kilpailunsa pelialustana synteettistä alustaa, vaan kaikissa kilpailuissa tulee olla

pelialustana puupinnoite (parketti). Parketti tulee olla varustettuna pelisääntöjen mukaisella jousto-, kitka- ja heijastusominaisuudella.

Salibandy

Salibandyliiton mukaan salibandyille parhaiten soveltuva lattiapinnoite on synteettinen, pistejoustava ja sisäpalloiluun tarkoitettu lattiapinnoite, jossa on salibandyyn sopiva kitka ja iskunvaimennus. Tällaisia lattiapinnoitteita ovat sisäpalloiluun tarkoitettut urheilumatot ja massapinnoitteet. Salibandypallo on kovamuovipintainen ja painaa vain 23 grammaa. Kovilla lattiapinnoitteilla, joissa ei ole pistejoustoja (esim. parketilla), salibandypallon pomppu vaimentuu huonosti ja tällaiset lattiapinnoitteet soveltuvat heikommin salibandyyn.

Salibandyliiton kilpailutoiminnassa aikuisten ylimmillä ja junioreiden valtakunnallisilla sarjatasoilla ottelut on pelattava synteettisellä pistejoustavalla lattiapinnoitteella ao. sarjojen sarjamääräysten mukaan

Pääsarjojen sarjamääräykset

Kaikki F-liigan miesten sarjan ottelut pelataan SSBL Salibandy Oy:n hallinnoimalla mattoalustalla. Mikäli divarijoukkueella on käytössään liigakarsintaottelussa vastaavanlainen mattoalusta kuin sarjajärjestäjällä voidaan liigakarsintaottelu pelata sarjajärjestäjän päätöksellä myös joukkueen käytössä olevalla matolla tai synteettisellä alustalla. F-liigan naisten sarjan ja divarien runkosarjan ottelut sekä pudotuspelien, pudotuspelikarsintojen ja putoamiskarsintojen kaikki ottelut pelataan sarjajärjestäjän hyväksymällä matto- tai synteettisellä -alustalla, samoin F-liigan naisten sarjan ja Inssi-Divarin sekä Naisten Divarin karsintaottelut. F-liigan naisten sarjan finaalit pelataan SSBL Salibandy Oy:n hallinnoimalla mattoalustalla. Mikäli F-liigan naisten sarjan joukkueella on käytössään vastaavanlainen mattoalusta kuin sarjajärjestäjällä voidaan finaaliottelu pelata sarjajärjestäjän päätöksellä myös joukkueen käytössä olevalla matolla.

Yksittäisten salibandyotteluiden sarjamääräykset

Yksittäisten otteluiden sarjamääräykset koskevat seuraavia sarjatasoja:

- Miesten Suomisarja
- Miesten 2. divisioona
- T21 ja T18 SM-sarjat
- P22, P19, P17 ja P16 SM-sarjat
- P22, P19, P17, P16 ja T18 1. divisioonat
- Suomen Cupin yksittäiset ottelut

Suomisarjassa, karsinnoissa Suomisarjaan, sekä Divarikarsinnoissa tulee pelata sarjajärjestäjän hyväksymällä synteettisellä sisäurheilukäyttöön tarkoitettulla alustalla. Miesten 2. divisioona voidaan määrätä aluekohtaisesti pelattavaksi synteettisellä

sisäurheilukäyttöön tarkoitetulla alustalla. Suomen Cupin yksittäisten otteluiden kierroksilla tulee pelata synteettisellä pelialustalla. Kaikki yksittäisinä otteluinä pelattavien junioreiden valtakunnallisten sarjojen ottelut tulee pelata sarjajärjestäjän hyväksymällä synteettisellä sisäurheilukäyttöön tarkoitetulla alustalla. T18 ja P16 1. divisioonissa, sekä P16 SM-sarjassa joukkue voi hakea poikkeuslupaa muun alustan käyttöön erityisen painavasta syystä kilpailuvallioikunnalta.

Synteettinen pelialusta on Salibandyliiton suositus lajin harrastamiseen. Ylemmissä sarjoissa, miehissä 2. divisioonaan saakka ja naisissa 1. divisioonaan saakka edellytyksenä on synteettinen alusta. Samoin junioreiden valtakunnallisissa sarjoissa. Alemmissa sarjoissa ja lasten ja nuorten liikunnassa olosuhteiden pakosta salibandya voidaan pelata myös parketilla. Salibandya pelataan kevyellä muovipallolla, joka valtaosan pelistä kulkee lattiaa pitkin. Parketin epätasaisuudesta johtuen pallo käyttäytyy "virheellisesti" puulattialla. Noin 90% salibandyn kilpailutoiminnasta pelataan jo synteettisellä alustalla.

Suolahden Urhon mukaan synteettinen pelialusta on ehdoton lähtökohta, kun ajatellaan seuran vastuuta opettaa salibandyyn kuuluvia lajitaitoja lapsille, nuorille ja aikuisille. Synteettinen pelialusta vähentää pallon ja mailan kitkaa suhteessa lattiaan ja oikeanlainen alusta vaikuttaa myös pallon pomppimiseen pelitilanteissa sekä esimerkiksi maalivahtien liikkumiseen.

Parketin ja synteettisen pelialustan turvallisuus koripallon ja salibandyn näkökulmista

Koripallo on peli, jossa perinteisen juoksemisen lisäksi tehdään paljon ponnistuksia ylöspäin sekä juostessa nopeita pysähdyksiä ja suunnanmuutoksia. Jotta nämä liikkeet voidaan tehdä mahdollisimman turvallisesti, tarvitaan pelialustaksi lattia, jonka rakenteet joustavat ja jonka kitkaominaisuudet ovat vammautumisriskin kannalta mahdollisimman edulliset.

Suomen Koripalloliitto ei ole hyväksynyt vuoden 2009 jälkeen aikuisten huippu- ja kilpakoripallosarjoissa eikä nuorten valtakunnallisissa sarjoissa pelialustaksi muuta kuin parkettia. Perusteluna tähän on ollut UKK-instituutin (lääketieteen tohtori Jari Parkkari) vuonna 2008 julkaistu tutkimus pelialustan vaikutuksista loukkaantumisiin, jossa todettiin vammojen riskin olevan salibandyssä kaksi kertaa suurempi synteettisellä alustalla kuin parketilla sekä vakavien vammojen riskin olevan synteettisellä alustalla vieläkin korkeampi.

- "Vammojen ilmaantuvuus tuhatta kilpapelituntia kohti oli synteettisellä alustalla 59.9 ja parketilla 26.8. Vakioitu vammojen ilmaantuvuussuhde oli synteettisellä alustalla 2.1 -kertainen verrattuna parkettialustaan."
- "Naispelaajien äkillisten salibandyvammojen riski on kaksi kertaa suurempi synteettisellä alustalla kuin parketilla. Ilman kontaktia

tapahtuvien vammojen ja vakavien vammojen riski on synteettisellä alustalla vielä tätäkin korkeampi.”

Koripalloliiton mukaan Jari Parkkarin tutkimukseen kriittisesti suhtautuvat saattavat nostaa esille Henna Haverisen liikuntapedagogiikan gradua varten tehdyn tutkimuksen, jossa nostetaan esille se, ettei pelialustalla olisi ollut suurta merkitystä loukkaantumisille. Toisaalta tutkimuksessa miesten vammautuminen oli matolla 54% suurempi kuin parketilla.

- "Lukumääräisesti matolla sattui enemmän vammoja kuin parketilla, mutta myös pelitunteja matolla oli enemmän kuin parketilla. Ilmaantuvuuksia laskettaessa eri alustoille miehillä vammoja sattui hieman enemmän matolla (3,7 vammaa / 1000 h) kuin parketilla (2,4 vammaa / 1000 h). Naisilla tilanne taas on päinvastainen. Matolla vammoja syntyi 2,0 vammaa/ 1000 tuntia ja parketilla 4,6 vammaa / 1000 tuntia."

Koripalloliiton mukaan salibandy perustelee synteettistä pinnoitetta pallon tasalaatuisemmalla käyttäytymisellä kuin mitä parketilla olisi. Koripalloliiton näkemyksen mukaan tärkeintä on pelaajien turvallisuus, jonka vuoksi Koripalloliitto ei hyväksy pelialustaksi muuta kuin puupinnoitetta (parkettia).

Salibandyliiton mukaan alustajako on ollut (Parkkarin) tutkimuksessa liian karkea, eikä sitä voi heidän mukaansa ottaa huomioon lattiamateriaalipäätöstä tehdessä. Synteettiset massa-alustat ovat käyttöikänsä alkuvaiheessa hyvin kitkaisia, mutta muuttuvat liukkaammiksi ajan kuluessa. Tästä syystä Salibandyliitto suosittelee pelialustaksi synteettistä mattoa (ei massalattiaa), jonka kitka- ja peliominaisuudet ovat salibandyille optimaaliset. Tällainen synteettinen yhdistelmäjoustava alusta synteettisellä matolla on Salibandyliiton mukaan optimaalinen myös lentopallolle sekä käsipallolle.

Henna Haverinen (2013) on selvittänyt miesten ja naisten urheiluvammojen tyyppejä ja yleisyyttä suhteessa pelialustaan. Tutkimusjoukko koostui seitsemästä miesten F-liigajoukkueesta sekä kahdeksasta naisten F-liigajoukkueesta (n = 147). Pelialusta vaikuttaa todennäköisimmin alaraajavammojen syntyyn kuin muihin vammoihin. Haverisen mukaan pelialustoilla ei ole vammojen vakavuuden suhteen suurta merkitystä. Miehillä vammoja sattui hieman enemmän matolla kuin parketilla ja naisilla päinvastoin. Lieviä vammoja, joissa pelaajalla kertyy poissaolopäiviä korkeintaan viikon verran, tulee parketilla hieman enemmän kuin matolla, mutta suurta eroa ei ole.

- "Vammojen vakavuus ei näytä juurikaan riippuvan pelialustasta. Lieviä vammoja, joissa pelaajalla kertyy poissaolopäiviä korkeintaan viikon verran, tulee parketilla hieman enemmän kuin matolla, mutta suurta eroa ei ole. Keskivaikeissa vammoissa, jossa poissaolopäiviä kertyy 8–30, ero on suurin, mutta tässäkin alle yhden vamman verran. Vakavia vammoja tulee molemmilla alustoilla lähes yhtä paljon. Vakavissa vammoissa pelaajalle

kertyy poissaolopäiviä yli kolmekymmentä ja mahdollisesti useita kuukausia.”

Koripallo on lajina ylöspäin suuntautuvaa liikettä, jossa aluejoustavan parkettilattian on todettu parhaiten säilyttävän lajionomaisuuden niin pelaajan kuin pallonkin osalta. Parketti on pelaajilleen myös betonia ja synteettistä lattiaa turvallisempi vaihtoehto.

Salibandyille on tyypillistä pallon hallinta lattiatasossa, jonka lisäksi myös pelaaja liikkuu matalammalla. Aluksi salibandya pelattiin puulattioilla, mutta synteettisten pelialustojen yleistyessä 2000 luvun loppupuolella huomattiin synteettisen pelialustan absorboivan pallon liikettä paremmin, jolloin pallosta ja pelistä tuli hallittavampaa. Synteettinen pelialusta on lajin liikesuunnat huomioon ottaen ominaisuuksiltaan turvallisempi kuin parketti.

Harrastajamäärät, harjoitusvuorot ja ottelutoiminta Äänekoskella

Koripallo

Huiman juniorikoripallolla oli viime kaudella harrastajia 176. Tämän kauden arvio harrastajamäärästä on noin 190. Aikuisten kilpajoukkueiden harrastajamäärä on miehissä 15, naisissa 14. Joukkueiden määrä 12. Lisäksi Kipinällä on miesten edustusjoukkue.

Miesten edustusjoukkue - Valtakunnallinen IA Divisioona (Huima)
Miesten edustusjoukkue - Valtakunnallinen IA Divisioona (Kipinä)
Naisten edustusjoukkue – Keskisen alueen II Divisioona
Miesten Harraste - Keskisen alueen Miesten Kuntosarja
Naisten Harraste - Ei sarjatoimintaa
MU19 - Valtakunnallinen I Divisioona
WU19 - Valtakunnallinen SM-sarja tai I Divisioona
MU14 - Keskisen alueen II Divisioona
MU12 - Keskisen Alueen I Divisioona (Kaksi ikäluokkajoukkuetta)
WU12 - Keskisen Alueen I Divisioona (Kaksi joukkuetta)
MU10 - Keskisen Alueen I Divisioona
WU10 - Ei syksyllä (2024) sarjatoimintaa

Salibandy

Suolahden Urhon salibandyjaostolla on rekisterissään 179 pelaajaa ja 13 joukkuetta.

Miesten edustusjoukkue - III Divisioona
Naisten edustusjoukkue - III Divisioona Sisä-Suomi
Miehet 2 - 5 Divisioona
P 17 - Kilpa PM
P 14 - Kortteliliiga
T 16 - T17 Pohjanmaan sarja
P 13 - Kortteliliiga
P 11 - Kortteliliiga
P 9 - Kortteliliiga

Otteluiden ja turnausten määrä kaudella 2023-2024

Salibandy:
Lukio 3
Pankkari 17
Yhteensä 20

Koripallo:
Pankkari 38
Liikuntatalo 32
Yhteensä 70

Salibandylla varaukset ovat pääasiassa turnausvarauksia samoin kuin nuorimmilla juniorijoukkueilla myös koripallossa. Vanhimmilla salibandyn joukkueilla on enemmän ottelukohtaisia varauksia.

Salibandyn otteluita/turnauksia ovat varanneet Urhon salibandyjaosto ja Suomen Salibandyliitto.

Koripallon otteluita/turnauksia ovat varanneet Huiman juniorikoripallo, Huiman edustuskoripallo ja Kipinä Basket.

Salibandyn, koripallon, futsalin ja lentopallon harjoitus- ja kilpailuolosuhteet Äänekoskella

Äänekoskella on kaudelle 2024-2025 myönnetty liikuntatoimen ja koulujen liikuntasaleihin lähes 300 vakioliikuntavuoroa. Yhden vuoron pituus on pääsääntöisesti 1-2 h, tyypillisen vuoron ollessa 1,5 h mittainen. Kaupungin omien sisätilojen varauskohteiden TOP5-listalla ovat niin vuorojen määrän kuin tuntien osalta Liikuntatalo, Ylipainehalli, Suolahden yhtenäiskoulun liikuntasalit ja Pankkarin liikuntasali. Suurimmat kaupungin liikuntatilojen käyttäjät ovat Äänekosken Huima, Koskelan Setlementti, Äänekosken Urheilijat ja Suolahden Urho.

Äänekosken eniten harrastetut palloilulajit ovat jalkapallo, koripallo, salibandy ja jääkiekko. Aiemmin paikkakunnalla oli myös vilkkaampaa lentopallotoimintaa, mutta sitä on nykyään pääsääntöisesti harrasteryhmien muodossa. Koripallo käyttää sekä Liikuntataloa että Pankkaria, salibandy lukiota, Pankkaria ja SYKin uutta liikuntasalia harjoitustoimintaansa. Jalkapallo käyttää liikuntapuistoa sekä ylipainehallia ja jääkiekko jäähallia.

Suurta yleisömäärää vaativaan kilpailutoimintaan näistä tiloista soveltuvat parhaiten Liikuntatalo, Pankkari ja jäähalli. Ylipainehalli on rakennettu harjoitushalliksi eikä siellä ole yleisölle erillisiä tiloja. Mitoiltaan kenttä täyttää kyllä hyvin pituus- ja leveysmitat, mutta muut kilpailujen vaatimat tilat puuttuvat.

Kullakin lajilla on omat lajivaatimukset. Lajiliitot muokkaavat lähes vuosittain eri lajien sääntöjä ja niiden myötä liikuntapaikoille tulee vaatimuksia esimerkiksi pelialustoihin, koripallon taustalevyihin ja maaleille liittyen.

Harjoitusvuorojen riittävyys

Äänekosken eri liikuntasaleissa on tällä hetkellä vielä jonkun verran tilaa vakiovuoroille. Salit jäävät käyttämättä pääsääntöisesti prime time -aikojen puutteesta, salitilan ja lajin vaatiman tilan ristiriidasta sekä sijaintinsa vuoksi. Käyttämättömät vuorot sijoittuvat pääsääntöisesti ennen klo 17 ja klo 20.30 jälkeen. Eniten vajaakäyttöä on Suolahden yhtenäiskoulun salivuoroissa sekä haja-asutusalueiden koulujen salivuoroissa. Liitteenä on teoreettinen mallinnus suurimpien liikuntasalien vakiovuorojaosta, jos Liikuntatalon lattia muutetaan synteettiseksi.

Muutoksen jälkeen paikkakunnalle jäisi kaupungin omistukseen vain yksi isompi ja yksi pieni liikuntasali, jossa on parkettilattia, kaikissa muissa liikuntasaleissa on synteettinen lattia.

Kaupungin omistamien tilojen lisäksi Poken Piilolan vanhassa liikuntasalissa on parkettilattia. Tila ei ole kaupungin ja vakiovuoron hinta on aikuisilla lähes samaa tasoa kuin kaupungilla, mutta junioreiden salimaksu on korkeampi kuin kaupungilla. Lisäksi tilan varustus on käyttöikänsä päässä ja kenttä alimittainen koripallon nykysääntöjen mukaiseen ottelutoimintaan.

Tilanteessa, jossa prime time -ajoista on pulaa, kunkin lajin olisi syytä pohtia, miten pitkiä vuoroja heidän on mahdollista anoa. Esimerkkinä voi käyttää jalkapalloa ja jääkiekkoa, joissa harjoitusvuorot on tiivistetty hyvin tiukkaan. Harjoitteluajojen lomittamista ja yhteisharjoituksia on syytä suosia yhä enemmän. Koripallo, salibandy ja jääkiekko toteuttavat jo nykyisellään pelialustan ulkopuoleisten tilojen käyttöä verryttelyyn ja oheisharjoitteluun.

Mikäli uudistus toteutetaan salibandyn ja koripallon toivotaan molempien hyödyntävän enemmän SYKin saleja niin salibandyn kuin koripallon aivan pienimpien toimintaan sekä tulevaa KYC-liikuntasalia aivan pienimpien salibandykerho- ja koripallotoimintaan.

Huomioitavaa on, että KYC-liikuntasalin turvarajat eivät ole toimivat koripalloon eivätkä sulkapalloon. Sali tehdään pääsääntöisesti koulun liikuntatunneille sekä tapahtumakäyttöön koululle, musiikkiopistolle ja iltakäyttöön nuorisopalveluille.

Mikäli uudistus toteutetaan, tulevaisuudessa yhden lajin harjoitusvuoroja joudutaan sirottelemaan entistä useampaan eri kohteeseen, jotta lajinomaiset harjoitteluolosuhteet saadaan mahdollistettua. Edelleenkin jokaiselle joukkueelle ei saada kaikkiin harjoituksiin ja otteluihin ihanteellisinta olosuhdetta (osa lukiolla, osa SYKillä, osa synteettisellä lattialla, osa parketilla). Eri paikoissa olevat saman lajin treenit vaikeuttavat välineiden roudausta ja säilyttämistä. Myös valmentajien saattaa olla haasteellista siirtyä nopeasti treenistä toiseen, vaikka nykyisellään yhteisiä valmentajia on vähemmän.

Synteettisen pelialustan asentaminen Liikuntatalolle edellyttää myös, että Pankkarille on tehtävä muutoksia, jotta esimerkiksi koripallon junioritoimintaa voidaan laajentaa kohteessa. Koripallon tarpeisiin tarvitaan kiinteät pikkukorit laidoille, jotta 1/3 lohkojen tai edes puolen poikkikentän treeni mahdollistuisi. Tämä vaatii myös lattiaan lisää viivoja. Myös salibandyn kiinteät rajaviivat on syytä maalata lattiaan joustavan käytön takaamiseksi. Samoin sulkapallolle olisi syytä harkita yhden kenttämaalauksen lisäämistä keskelle kenttää. Lohkokäyttö mahdollistaa harjoitusaikojen paremman lomittamisen.

Ottelutoiminta

Salibandyn, koripallon, lentopallon ja futsalin ottelutoiminta saataisiin uudessa tilanteessa mahtumaan Pankkarille ja Liikuntatalolle kuten tähänkin saakka, kunhan lukio säilyy edelleen yhtenä vaihtoehtona salibandyille. Uusi tilanne tulisi teettämään nykyistä enemmän aikatauluttamista ja joukkueiden keskinäisiä palaverieita.

Jalkapallolla on äänekoskelaisista seuroista eniten ottelutoimintaa, koska joukkueita on lähes 30. Salibandylla on ottelutoimintaa vähemmän kuin koripallolla. Futsal- ja lentopallo-otteluita ei joka vuosi ole ollenkaan.

Äänekoskella pelaa valtakunnallisissa sarjoissa tällä hetkellä neljä joukkuetta: Kipinä ja Huiman miehet 1divisioonaa A:ta, Huima juniorikoripallon MU19 ja WU19 joukkueet 1divisioonaa. Uutena valtakunnalliseen sarjaan havittelee Keski-Suomen alueen 2-divisioonassa pelaavat Huiman naiset ja Huiman MU14 joukkueet. Tänä vuonna ei ole MU16 eikä WU16 -sarjoja, jotka olisivat tavoitelleet valtakunnalliseen sarjaan pääsyä. Suurin osa peleistä on sijoitettu viikonlopuille ja noin 2-3 kertaa kuukaudessa on arkiottelu. Pienimmillä koripalloilijoilla on myös omia miniturnauksiaan, jotka he aikatauluttavat yleensä vasta vanhempien sarjojen otteluaikataulujen selvittyä.

Salibandylla ottelu- ja turnaustoiminnan määrä riippuu myös pelattavasta sarjasta. Koska salibandya ei pelata Äänekoskella valtakunnallisella sarjatasolla, otteluiden määrä miehillä ja naisilla on suhteellisesti vähäisempi. Miehet pelaavat 3-divisioonaa ja naiset pelaavat Sisä-Suomen alueen 3-divisioonaa, P17 joukkue on mukana Sisä-Suomen ja Länsirannikon alueellisessa kilpasarjassa. Junioreiden turnaukset pyritään pitämään koko päivän turnauksina. Alueelliset turnaukset salibandy on katsonut myös valtakunnallisten sarjojen aikataulujen selvittyä, mutta lähinnä tämä koskee tällä hetkellä miesten, naisten ja P17 joukkueiden otteluiden sijoittelua.

Koripallon junioriotteluita ei voi pelata Pankkarilla, jos peli vaatii poikkikentän pelejä, koska Pankkarilla ei ole tällä hetkellä poikkikentän peliviivoja eikä koreja. Poken Piilolan kenttää tulisi uudessa tilanteessa harkita ainakin junioreiden harjoitustoimintaan, mikäli muita soveltuvia tiloja ei löydy. Tilassa ei ole toimivia ottelukelloja, jonka lisäksi kustannus on kaupungin tiloja kalliimpi. Salibandyn toivotaan käyttävän myös lukiota niiden joukkueiden otteluissa, joissa ei ole odotettavissa yleisöä, silloin kun

salitilanteessa tulee tiukkaa. Salibandyn turnauspäivät ovat yleensä koko päivän turnauksia.

Tilanteissa, joissa kyseessä on vain yksi ottelu, se pyritään sijoittamaan joko aamupäivään tai iltapäivään. Tämä on usein katsottu vierasjoukkueen edun mukaisesti eli pitkästä matkasta tuleva joukkue sijoitetaan pelaamaan iltapäivään. Koripallolla on yleensä pidemmästä matkasta tulevia pelivieraita kuin salibandyllä. Koripallon valtakunnallisten sarjojen loppuottelut tuovat loppukevääseen haastetta, sillä varsinkin playoffeissa sunnuntai-illan päätteeksi ratkeaa seuraavan viikon kierroksen ottelupaikkakunnat. Lentopallon kilpailutoiminta toteutetaan joko Liikuntatalolla tai Pankkarilla, jollei KYC-liikuntasalin sivureunat täytä kulloinkin pelattavan sarjataso vaatimuksia.

Mikäli muutos tehdään, käyttövuorojen osalta ongelmaksi eivät niinkään muodostu ottelut kuin harjoitustoiminta. Nykyisellä seurojen hakemilla ja suosimilla 1,5 h mittaisilla harjoitusvuoroilla kaikkien toimintojen mahdollistaminen olemassa oleviin saleihin prime time - aikaan on haasteellista.

Lukion sulkuaika

Äänekosken lukion salin sulkuaika ylioppilaskirjoitusten takia on vuosittain noin kahdeksan viikkoa. Keväällä 2024 sulkuaika oli neljä viikkoa ja syksyllä 2024 kolme ja puoli viikkoa. Ylioppilaskirjoitukset toteutetaan sähköisesti, mikä vaatii kiinteän kaluston ja tekniikan asentamista tilaan kirjoitusten ajaksi. Ylioppilaskirjoitusten ajaksi lukion käyttövuorot on siirrettävä muihin saleihin, mikä tarkoittaa, että joka kevät ja syksy on sovitettava käyttövuoroja eri lajien välillä. Kyseessä on tila, jossa alustan vaatimukset soveltuvat optimaalisesti salibandyn pelaamiseen. Nykyiselle eri lajien harrastajamäärillä lukion käyttöä harjoitus- ja ottelutilana on jatkettava myös jatkossa riippumatta siitä, asennetaanko Liikuntalolle kiinteä synteettinen pelialusta. Näin ollen esimerkiksi ajatus, että uudessa tilanteessa lukiolle ei jatkossa enää sijoitettaisi salibandyn harjoitus- tai otteluvuoroja ei ole mahdollinen.

Siirrettävän synteettisen pelialustan asentaminen

Siirrettävä synteettinen pelialusta koostuu 28 rullalla säilytettävästä matosta (yksi mattovuota 1,5 m x 21 m ja siirtomatoista koostuvan kentän koko on 21 m x 42 m (882 m²)), jotka levitetään ja teipataan esimerkiksi parketin päälle. Tämän jälkeen mattoon teipataan pelialueen viivat ja maton päälle asennetaan salibandyn pelaamisen edellyttämät laidat. Pankkarille on hankittu salibandyn ottelutoimintaa varten siirrettävä synteettinen pelialusta (Gerfloor Taraflex). Maton asentamiseen menee neljällä henkilöllä yhteensä 3-4 tuntia. Maton kasaaminen pelitapahtuman jälkeen on hiukan nopeampaa. Salibandyliitto on julkaissut nettisivuillaan siirtomaton asennusohjeen, josta käy selkeästi esille, minkälaisesta työsuoritteesta on kyse.

Keskusteluissa on usein tuotu esille, että esimerkiksi Happee ry:llä

olisi käytössään Äänekosken kaupungin hankkimia mattoja kevyemmät ja nopeammin levitettävissä olevat matot. Happee ry:llä on käytössään Gerfloor Taraflex matto, eli kyseessä on sama matto kuin Äänekoskella Pankkarilla. Asennukseen osallistuu yleensä 15-20 henkilöä, jolloin asennusaika saadaan teippauksineen ja laitojen asennuksineen tiivistettyä noin tuntiin. Mitään salibandyille soveltuvaa, kevyttä ja helposti levitettävää mattoa ei ole tällä hetkellä markkinoilla.

Parketin ja kiinteän synteettisen pelialustan suojaaminen tilojen muussa kuin liikuntakäytössä

Sekä parketti että kiinteä synteettinen pelialusta tulee suojata muussa kuin liikuntakäytössä. Esimerkiksi Pankkarilla messujen tai muiden vastaavien tapahtumien aikana salin parketin päälle on levitettävä messumatot. Samoin kuin lukiolla synteettinen pelialusta suojataan messumatolla mm. kirjoitusten ja muiden yleisötilaisuuksien ajaksi. Synteettinen pelialusta on materiaalina parkettia pehmeämpi, joten se kestää huomommin pistekuormaa tai esimerkiksi siirrettävien katsomoelementtien painoa. Liikuntatalolla ei tällä hetkellä tarvitse suojata parkettia, kun katsomot ajetaan ottelutoiminnan ajaksi auki. Mikäli tilaan asennetaan kiinteä synteettinen pelialusta, tulee katsomon alapuolinen alustanosa suojata esim. vanereilla, mikä aiheuttaa ottelutoiminnassa ja muissa yleisötilaisuuksissa lisätyötä, sekä vie varastotilaa.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan iltakoulu

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta on käsitellyt asiaa iltakoulussa 30.10.2024 ohessa ja liitteenä olevan aineiston pohjalta. Päätösehdotus on iltakoulun linjauksen mukainen.

Valmistelija vs. kulttuuri- ja liikuntajohtaja Jukka-Pekka Pohjolainen, puh. 0400 189 263

Esittelijä vs. kulttuuri- ja liikuntajohtaja Jukka-Pekka Pohjolainen

Päätösehdotus Kulttuuri- ja liikuntalautakunta;

1. ei hyväksy Pankkarin ja liikuntatalon salien kehittämiseksi tehtyä ehdotusta, jossa liikuntatalolle asennetaan kiinteä synteettinen pelialusta ja Pankkarille asennetaan lisäkoreja koripallojunioreiden harjoitustoiminnan parantamiseksi; ja
2. ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että muutostöihin vuoden 2025 talousarvioon varattu 100 000 € poistetaan kulttuuri- ja liikuntatoimen määrärahoista; ja
3. ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että kaupungin talousarvioon vuodelle 2025 lisätään kulttuuri- ja liikuntatoimelle 12 000 € määräraha salibandyn ottelumatotuksen kustannuksiin Pankkarilla.

Päätös

Hyväksyttiin.
